

امام خامنه‌ای (مد ظله العالی):

فضای مجازی میدان واقعی جنگ
است، روحانیون با آمادگی وارد این
عرصه و مقابله با شبهات انحرافی
شوند.

عنوان مقاله:

بررسی آسیب های فضای مجازی و راه کارهای جلوگیری از آن
توسط طلاب

گردآورندگان:

صدیقه محمدی مریم تاج آبادی

فاطمه داوودی بهاره مقدسی

زهرا نورمحمدی

فهرست مطالب

۶	چکیده
۷	مقدمه
۸	آسیب های فضای مجازی
۸	- اعتیاد به اینترنت
۸	- بحران هویت و اختلال در شکل گیری شخصیت
۹	- تعارض ارزش ها
۱۰	- شکاف نسل ها
۱۰	- انزوای اجتماعی
	انزوای اجتماعی
۱۱	- انتخاب همسر در فضای مجازی!
۱۲	- انحرافات و روابط نامشروع در چت روم ها
۱۳	- ازدواج در چت روم و فیس بوک
۱۵	- روان شناسی چت و کاربران چت روم ها
۱۷	عواملی که باعث استفاده ی جوانان از چت روم ها می شود
۱۸	معایب فضای مجازی از دیدگاه طلاب

۱۹	محاسن فضای مجازی از دیدگاه طلاب
۱۹	پایش راهکارها
۱۹	- اقدامات پیشگیرانه
۲۰	- شناسایی مشکلات نوجوان و جوانان (راهکارها و انتظارات) توسط طلاب
۲۱	نتیجه گیری
۲۲	منابع

محاسن فضای مجازی از دیدگاه طلاب:

* چت، از آنجایی که امکان ارتباط نوشتاری و غیر رودررو را فراهم می کند، به جوانان کمک می کند تا راحت تر به ابراز احساسات و منویات خویش بپردازند.

* ماهیت غیر رودرروی ارتباطات الکترونیکی اینترنتی می تواند انگیزه ی بیشتری را برای فعالیت کاربران که در دنیای واقعی قادر به انجام آن نیستند یا از انجام آن واهمه دارند فراهم سازد که ریسک شرمندگی در آن کمتر است.

ارتباطات اینترنتی در محیط های چت، ضمن آنکه تقویت کننده روابط غیر وابسته به زمان و مکان است، به محملی برای جستجو و ارضای کنجکاوی های جوانان نیز تبدیل شده است.

* کاهش هزینه ی برقراری ارتباط علی الخصوص برای افرادی که با خارج از کشور تماس دارند.

پایش راهکارها

(۱) اقدامات پیشگیرانه

در هر مسئله اجتماعی، پیشگیری بسیار مفید و مؤثرتر و کم هزینه تر از درمان است و همواره این موضوع دغدغه ی دانشمندان علوم اجتماعی و سیاست گزاران دستگاه های قضایی و نهاده های اجتماعی بوده است. به نظر می رسد برای پیشگیری از ارتکاب اعمال مجرمانه و بزهکاری در جامعه و خصوصاً نوجوانان یا جوانان راه کارهای به نظر می-رسد.

۱. سازمان های آموزش و پرورش، حوزه های علمیه، بهزیستی، نیروی انتظامی، قوه قضائیه، سازمان زندان ها، شهرداری ها، شوراهای محلی و بومی، سازمان امور جوانان و دیگر سازمانهای مربوط باید به منظور اجرای برنامه های عملی پیش گیرانه با هم به هماهنگی بیش تر دقت تر برسند.

۲. صدا و سیما، رسانه های محلی و جمعی و سراسری می بایست با آگاهی دادن به خانواده ها، برای نظارت و کنترل بیشتر آنان بر فرزندان و گوشزد کردن میزان مجازات جرایم در صورت ارتکاب جرم توسط آنان، مقدمات پیشگیری را از نهاد خانواده، فرهنگ سازی نمایند. چه بسا خانواده هایی که با دانستن این موارد، فرزندان خود را از انحرافات باز داشته و کنترل بیش تری اعمال نمایند.

۳. نیروهای انتظامی در محل های جرم خیز با اتخاذ تدابیر امنیتی بیش تر واقداماتی به منظور کمک به خانواده ها، بخصوص نوجوانان و جوانانی که در معرض آسیب قرار دارند، می تواند اثر قابل توجهی بر کاهش جرایم ایفا نماید.

۳. یکی دیگر از موارد قابل ملاحظه اطلاع رسانی شفاف رسانه های جمعی برای تشویق جوانان با اعلام تسهیلات و فرصت هایی که جامعه برای آنان قرار داده است می تواند زمینه های ارتکاب تخلف را در جوانان به میزان قابل ذکری کم نماید.

۴. نیروی پر تلاش پلیس در صورت تجهیز به ادوات لازم برای مقابله جدی با باندهای مخوف انواع گوناگون بزهکاری اجتماعی در جامعه از دیگر موارد مؤثر در حوزه کاهش آسیب های اجتماعی است.

۵. اقدامات امنیتی برای مراکز حساس تجاری، بانکی و...

۲) شناسایی مشکلات نوجوان و جوانان (راهکارها و انتظارات) توسط طلاب

از آنجا که، بیشترین آسیب های ارتكابی با زمینه های بحران ساز از سوی نوجوانان و یا جوانان ایجاد می شود، اهمیت آرایه ی راهکارهای احصاء شده، برای این عده از ضروریات طرح مسأله است. علاوه بر اقدامات پیش گیرانه فوق الذکر، شناخت مشکلات نوجوانان و جوانان با رویکرد خواسته های این قشر، امری لازم و ضروری است.

نتیجه گیری:

ارتباط از طریق فضای مجازی در سال های اخیر جایگاه قابل توجهی در بین نسل جوان جامعه ما پیدا کرده است. شبکه های اجتماعی در ابعاد مختلف زندگی افراد تأثیر گذارند.

در شکل دهی به هویتنقش دارند و حتی روی ابعاد اقتصادی و اجتماعی و سیاسی جوامع هم تأثیرگذارند. امروزه با توجه به نقشی که تاکنون در ابعاد مختلف زندگی داشته اند، نمی توان آن ها را نادیده گرفت. در حال حاضر اینترنت ابزاری مناسب برای توسعه ی افکار و اندیشه های بشری محسوب می شود به شرط آن که در راه صحیح استفاده شود. افراد باید برای ورود به دنیای مجازی اطلاعات کافی در اختیار داشته باشند تا دچار مشکلات مالی و اجتماعی نشوند که طلاب وظیفه دارند این اطلاعات را در اختیار آن ها قرار دهند.

یکی از کاستی های فضای مجازی، کمبود محتواهای متقن و معتبر دینی در این فضا و توجه کم به ابعاد پژوهشی و آموزشی آن است. بیش از ۹۰ درصد مشترکان فضای مجازی، در زمینه سرگرمی مشغول هستند و این به دلیل کمبود محتوا در این فضا است. بدیهی است که فعالیت گروه های نوین تبلیغ در این باره می تواند بسیار مؤثر باشد.

به جرئت می توان گفت یکی از وظایف حوزه علمیه، تولید علم است و نه ایجاد زیرساخت های فضای مجازی. به نظر می رسد که حوزه علمیه باید نقیصه های فضای مجازی را با اقدامات و تبلیغ در این باره جبران کند و فعالانه در این فضاء حضور داشته باشد. برخی از طلاب فعالیت های فراوانی در فضای مجازی دارند؛ اما حضور آنها با توجه به حجمه هایی که در فضای مجازی وجود دارد، بسیار ضعیف است. بنابراین، ضروری است هر طلبه با توجه به تخصص خود در فضای مجازی حضور کارساز و مفید داشته باشد.

از جمله وظایف اصلی حوزه علمیه، آموزش و پژوهش است. بنابراین، ضروری است وظیفه اصلی حوزه علمیه در حاشیه قرار نگیرد و دوره های آموزشی مربوط به فضای مجازی برای طلاب برگزار گردد.

منابع:

- ابری، انسیه. (۱۳۸۷). فضای مجازی عرصه ظهور خلاقیت، اولین کنفرانس ملی خلاقیت شناسی مهندسی و مدیریت نوآوری ایران.
- اکبری، ابوالقاسم؛ اکبری، مینا. (۱۳۹۰). آسیب شناسی اجتماعی. تهران: انتشارات رشد و توسعه.
- رحیمی، محمد. (۱۳۹۰). عوامل اجتماعی مؤثر بر شکاف نسلی؛ مطالعه موردی شهر خلخال. پایان نامه کارشناسی ارشد جامعه شناسی. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.
- زنجانی زاده، هما. (۱۳۸۴). بررسی تأثیر اینترنت بر ارزش های خانواده در بین دانش آموزان. مجله انجمن جامعه شناسی ایران. دوره ششم. شماره ۲.
- ستارزاده، داوود. (۱۳۸۶). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر اعتیاد به اینترنت و پیامدهای آن، فصلنامه تخصصی علوم اجتماعی. شماره چهاردهم.
- شکریگی، عالیه. (۱۳۹۱). رسانه، زنان و مناسبات خانواده. نشست انجمن جامعه شناسی ایران.
- صادقیان، عفت. (۱۳۸۴). تأثیر اینترنت بر کودکان و نوجوانان. تهران: مجله الکترونیکی نما. شماره ۴.
- صبوری خسروشاهی، حبیب. (۱۳۸۶). بررسی آسیب های اجتماعی اینترنت، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی.
- صدیق سروستانی، رحمت الله. (۱۳۸۹). آسیب شناسی اجتماعی. تهران: سمت.
- عاملی، سعیدرضا؛ حسنی، حسین. (۱۳۹۱). دو فضایی شدن آسیب ها و ناهنجاری های فضای مجازی: مطالعه تطبیقی سیاستگذاری های بین المللی. فصلنامه تحقیقات فرهنگی. دوره پنجم. شماره اول.
- کشتی ارای، نرگس؛ اکبریان، اکرم. (۱۳۹۰). عصر مجازی و چالش های پیش رو، اولین کنفرانس بین المللی شهروند مسئول.
- یاسمی نژاد، عرفان؛ آزادی، اکرم؛ امویی، محمدرضا. (۱۳۹۱). فضای مجازی، امنیت اجتماعی، راهبردها و استراتژی ها، همایش ملی صنایع فرهنگی نقش آن در توسعه ی پایدا
- حسینی، قاسم. «کاربردهای اینترنت در حوزه علمیه». مبلغان. (۱۳۸۰): ۶۲-۶۸.

«خاستگاه حوزه». پایگاه اطلاع رسانی حوزه: <http://www.hawzah.net/fa/Article/View/5924>

خامنه ای، سید علی. «بیانات مقام معظم رهبری در آغاز درس خارج فقه، در تاریخ: ۲۸ / ۰۶ / ۱۳۷۸». برگرفته از نرم افزار حدیث ولایت. تولید مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور).

خانیکی، هادی و محمود بابایی. «فضای سایبری و شبکه های اجتماعی؛ مفهوم و کارکردها». فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات جامعه اطلاعاتی. (۱۳۹۰): ۸۷ ۷۶.

رضایت، علیرضا. «دین آنلاین؛ چالش یا فرصت؟ (مروری کوتاه بر دو کتاب درباره دین در فضای مجازی اینترنت)». اخبار ادیان. (۱۳۸۵): ۶۲ ۶۱.

فولادی، محمد. «مفسران دینی در جامعه (روحانیان و روشنفکران)». فصلنامه معرفت. (۱۳۷۶): ۶۹ ۵۷.

مرشدی زاد، علی. «ظرفیت های فراروی جهان اسلام در فضای مجازی». مجله مطالعات ماهواره و رسانه های جدید. (۱۳۹۲): ۱۶۳ ۱۷۴.